

FRYSKE AKADEMY

ARGEOLOGYSK WURKFERBAN

HASKERDIJKEN: klooster Hasker Convent.

Inleiding:

In 2015 vonden er kadeverhogingen- en verbredingen plaats aan de oostzijde van het vaarwater tussen Akkrum en Haskerdijken. Tevens aan beide zijden van de Nieuwe Pomsloot, die de verbinding vormt tussen dit vaarwater en de Hooivaart.

De noordzijde van de Nieuwe Pomsloot grenst aan het voormalige terrein van het klooster (1233-1580) van de Reguliere Kanunniken van de Augustijner Orde. Het nog aanwezige kerkje (1803) staat op de fundering van de kloosterkerk.

Ten behoeve van de werkzaamheden werd van een deel van het terrein de toplaag afgegraven. Daarbij kwamen vondsten, meest in de vorm van scherven van aardewerk, tevoorschijn.

Dit gebeurde eerder ook al in 1987, toen het gehele terrein werd geploegd en er materiaal uit de tijd van het klooster kon worden verzameld.

Tussen mei en oktober 2015 werd regelmatig van de gelegenheid gebruik gemaakt om vondsten te verzamelen. Daarbij werd hulp verkregen van kunstenaar Aebele Trijsburg uit Heerenveen. Deze verzorgde tijdens de zomermaanden in het kerkje een expositie van zijn kunstwerken. De hierna te noemen vondsten worden in de loop van 2016 overgebracht naar het Noordelijk Archeologisch Depot te Nuis.

Overzicht van de vondsten.

Achtereenvolgens worden de volgende categorieën in het kort besproken:

1. Aardewerk; 2. Bouwmateriaal; 3. Dierlijk bot; 4. Glas; 5. Pijpaarde; 6. Metaal.

1. Aardewerk. Het aardewerk is verdeeld in:
- 1.1 Ongeglazuurd.
  - 1.2 Geïmporteerd steengoed.
  - 1.3 Roodbakkend.
  - 1.4 Witbakkend.

1.1 Ongeglazuurd: 12^e-14^e eeuw:

Kogelpot: inheemse kookpotten: randen 37; schouder 12; wanden 65. Standing 3.

“ : grote pot/vuurklok? Rand 1; wand 6; handvat met cordon 1.

“ : steelpan: rand 15; handvat 5; wand 1.

“ : schaal: rand 3.

“ : komfoor: rand 1.

“ geïmporteerd. Paffrath. Rand 1.

Grijs aardewerk. Bodem 2, waarvan één met lob.

Geïmporteerd. Pingsdorf. Wand 3, waarvan één onzeker.

Onderkant van een klein en incompleet object van kogelpotaardewerk met kordonversiering en nog twee standvoetjes van opvallende dikte.

1.2 Geïmporteerd steengoed: 13e – 16e eeuw:

Proto-steengoed: rand 1; schouder/wand 14; bodem 7.

Productiecentrum Siegburg: oor 18; rand 17; schouder/wand 117; bodem 23.

“ Langerwehe: rand 8; schouder/wand 88; bodem 12.
 Productiecentra Frechen/Raeren: wand 23; bodem 1.
 Productiecentrum Duingen: bodem 1 (met dank aan Ernst Taayke, NAD).
 “ Westerwald: oor 1; rand 1.
 “ niet gedetermineerd: rand 24; oor 29; schouder/wand 175; bodem 9.
 Steengoed met applique: 4.
 Idem met vlakke bodem 5.

Duits steengoedaardewerk uit de pottenbakkerijen van Siegburg (grijs) en Langerwehe.

1.3 Roodbakkend aardewerk met loodglazuur: 16^e-19^e eeuw:

4 handvaten van kan, kom of steelpan; 8 (1 zonder glazuur) oren van kannen of grapen; 3 handvaten van kommen; 21 randen van diversen, waarvan 2 met slibversiering en 1 is mogelijk Weser;

1 rand/wand van schotel met golfversiering; 10 rand/wand/bodem van braadpannen, waarvan 1 met BOZ-stempel; 40 wanden van diverse vormen, waarvan 2 met slibversiering, 2 zonder glazuur en 2 van een grote kan of teil.

2 bodem met standring, waarvan 1 zonder glazuur; 7 bodem met lob; 3 bodem met standvoet.

Roodbakkend met koperglazuur: 1 oor/wand; 3 wand.

1.4 Witbakkend aardewerk met lood-tin en/of koperglazuur: 16^e -18^e eeuw:

16 oor-rand-wand-bodemdelen van diverse vormen; 1 rand/bodem van albarello zalfpotje; 1 wand van kom (Delfts?).

Zonder glazuur: 1 rand van kommetje (Chinees).

2. Bouwstenen:

2.1 Dakpan rood (type vorst); lang 337; grootste breedte 182; dikte 16. Beschadigd. Met vingers (?)aangebrachte golflijnen.

2.2 Montant (vensterlijststeen); beschadigd. Rood. 270x142x74; 14^e/15^e eeuw.

2.3 Deel profielsteen; beschadigd. Rood. Deel kolonnet. Diameter 88; dik 80.

2.4 Deel van monnik. Rood. Lengte nog 112 en breedte nog 92.

2.5 Deel van estrik. Slib plus lood. Glanzend oranjebruin. 115x?x25.

3. Dierlijk bot:

5 middenhand cq middenvoetbeen van rund e.d.

15 kiezen en tanden van rund-paard-varken; en één stuk kaak met 2 kiezen (hond?).

3 koten van diversen.

1 schouderblad met snijsporen.

8 vogelbotjes.

8 diverse stukken bot.

4. Glas:

15 stuks uit de 15e tot 18e eeuw.

5. Pijpaarde:

4 stukken laatmiddeleeuws, waarvan één stuk in een uitvoering met golvend haar.

1 pijpenkop met op het hielstuk een tulp; datering 17d-18a.

Het stuk pijpaarde met “golvende haartressen over een mantel van een vrouwelijke heilige” .

6. Metaal:

1 ijzerslak 76 gr.; deel van nagel 27 gr.; spijker 15 gr.; nagel (?) 110 gr.; halfrond stuk 29 gr.; 1 stukje boekbeslag, brons, lengte 52 mm.; 1 messing (?) lepeltje, 7 gr., lang 107 mm., inscriptie: Amero alpacoa; 4 onbekende stukjes; 1 cent 1916.

Hendrik Jan de Jong (Oranjewoud) en Oeds Draaisma (Heerenveen) vonden met hun metaaldetectoren de volgende vondsten:

- 1) Munt. Zilver. Leeuwengroot van Willem V, graaf van Holland 1346-1359; 25 mm en 1,8 gram.
- 2) Halve munt. Zilver. Middeleeuws. Verder onbekend; 22 mm en 0,9 gram.

- 3) Lakzegelstempel. Brons. Slechte staat. Spitsovaal met rattenstaart. Staand figuur. 13^e-14^e eeuw; 35x26 mm.
- 4) Idem als hiervoor, maar nu mogelijk met een engel; 40x20 mm.
- 5) Twee spijkers. IJzer. Lang 80 en 70 mm. Breedte kop 17 mm.
- 6) Beitel. IJzer. Lang 200 mm. Breed 30 mm.
- 7) Ring. Koper. Inscriptie. Mogelijk een Mariaring. 1400-1600.
- 8) Knoop. Koper. Wafelpatroon. Diameter 15 mm.

Van links naar rechts: lakzegelstempel (4), brons, 13^e/14^e eeuw; beide zijden van zilveren munt (1), een leeuwengroot van Willem V, 1346-1359.

Foto's en determinatie: H.J. de Jong en O. Draaisma.

Dankbetuiging:

Annemersbedrijf van der Meer (Scharnegoutum) voor de verstrekte informatie betreffende de voortgang van hun werkzaamheden; de plaatselijke commissie van de Stichting Alde Fryske Tsjerken voor de getoonde belangstelling en de heren Oeds Draaisma, Hendrik Jan de Jong, Aebele Trijsburg en mijn partner Wiepkje Hagen voor het zoeken naar en in bewaring stellen van de hierboven genoemde vondsten.

De heer D. van Weezel Errens (Provincie Fryslân) voor de mogelijke verklaring bij de foto van het stuk pijpjaarde.

Tjalleberd, 16-2-2016.

Hendrik de Jong.

